

[25. 6.]

BIJLAGE B¹.

Aan den Koning.

Afzonderlijk advies van den Staatsraad DE VRIES, behoorende bij het advies van den Raad van State van den 15den December 1882 n°. 5.

Bij de behandeling van het wetsontwerp, houdende bepalingen tot uitvoering van de artt. 38 en 39 van het Wetboek van Strafrecht, heeft de ondergeteekende in de vergadering van den Raad van State van 15 December 1882 een gevoelen ontwikkeld, waarmede door den Raad slechts gedeeltelijk is ingestemd en dat hij, ondergeteekende, zich daarom verplicht acht geheel in deze nota kenbaar te maken.

Het gevolg van 's Raads gedeeltelijke instemming is de aanmerking, in zijn advies op art. 12 gemaakt. Naar des ondergeteekende's gevoelen moeten de beschouwingen, die aan die aanmerking ten grondslag liggen, ook leiden tot wijziging van art. 7 en art. 13 van het ontwerp.

De beschouwingen, waarvan de ondergeteekende bij de bedenkingen, door hem tegen die artikelen geopperd, uitgaat, zijn de volgende:

Tegen een kind beneden de tien jaar wil het Wetboek geen strafrechtelijke vervolging.

Alleen zijne plaatsing in een Rijksopvoedingsgesticht kan gelast worden, wanneer het een feit heeft begaan, vallende in de bepaling van zekere misdrijven.

Maar die plaatsing wordt niet gelast als straf, veeleer als middel tot redding.

Die plaatsing is geen regel, maar behoort in den geest van den wetgever alleen gelast te worden, wanneer de maatschappelijke veiligheid of het belang van het kind het gebiedend vordert.

Vandaar een eigenaardig onderscheid tusschen eene strafvervolging en eene procedure om tot plaatsing in een Rijksopvoedingsgesticht te geraken.

Is bij eene strafvordering het begaan van een strafbaar feit en de schuld van den beklaagde daaraan bewezen dan moet de veroordeling volgen.

Vordert daarentegen de officier plaatsing van een kind in een Rijksopvoedingsgesticht en is het bewezen, dat het kind een feit heeft begaan vallende in de bepaling van een der bij art. 38 bedoelde misdrijven, dan behoort nog de last tot plaatsing niet te volgen; dan behoort die zelfs alleen te worden gegeven, waar het belang der maatschappelijke veiligheid het gebiedend vordert.

Om eene plaatsing te kunnen gelasten, behoort een onderzoek naar het ten laste gelegde feit en eene beslissing dat het kind dat begaan heeft, vooraf te gaan.

Maar waar met zekerheid te voorzien is, dat geen plaatsing zal behooren te worden gelast, is alle onderzoek omtrent het feit, dat in de bepaling van misdrijf valt, te eenenmale onnoodig en daarom tegen den geest des wetgevers.

En eigenaardig is juist hier het feit, dat het onnoodige van eene plaatsing in een Rijksopvoedingsgesticht, ook onafhankelijk van de beslissing omtrent het bewezene van het ten laste gelegde feit, in vele gevallen met voldoende zekerheid blijkt. De al of niet noodzakelijkheid der plaatsing toch hangt in de eerste en voornaamste plaats af van de maatschappelijke positie waarin zich het kind bevindt; van de ouders of voogden, aan wie zijne opvoeding is toe-

vertrouwd; van den kring, waarin het zich beweegt. Op al die punten kan het gebeuren, dat de rechter voldoende is ingelicht, zonder dat hij nog naar het bewezene der aanklacht een onderzoek heeft ingesteld.

Eene andere eigenaardigheid van deze procedure is, dat de eisch strekt tot plaatsing in een gesticht, maar dat, al wordt die eisch ook afgewezen, het vonnis voor het kind, al is het eigenlijk geen partij in het geding, toch zeer bezwarend kan wezen, met name wanneer daarin wordt aangenomen, dat het een feit begaan heeft, hetwelk, zoo hij het na het volbrengen van zijn tiende jaar begaan had, als misdrijf zou zijn gestraft. Dat de steller van het ontwerp dat bezwarende heeft gevoeld, blijkt uit art. 13 alin. 3.

Uit een en ander leidt de ondergeteekende af, dat, vermits het onderzoek naar het begane feit alleen strekt om plaatsing in het gesticht, waar die noodig is, te kunnen gelasten, daár:

a. waar reeds a priori volkomen duidelijk is, dat plaatsing in een Rijksopvoedingsgesticht niet gebiedend wordt gevorderd, het onderzoek naar het begane feit overtollig en dus af te keuren is, en

b. waar na gehouden onderzoek en behandeling ter zitting de rechtbank tot het besluit komt de plaatsing niet te moeten gelasten, zij ook geen vonnis behoort uit te spreken, houdende, dat door het kind een feit, vallende in de bepaling van misdrijf, is begaan.

Ad a. Op dit punt wijkt het ontwerp af van het ontwerp der Staatscommissie.

Op de vraag, of de rechtbank *verplicht* is op de vordering van den officier van justitie eene behandeling op de zitting te bevelen, antwoordt het ontwerp verschillend.

Neen, luidt het antwoord, als de rechtbank oordeelt, dat er verjaring is.

Neen, als zij oordeelt, dat het feit niet oplevert een misdrijf of overtreding als in art. 38 Strafwetboek bedoeld.

Neen, als zij meent, dat geen genoegzaam licht over de zaak is verspreid, en geen termen vindt om een nader onderzoek te bevelen.

Maar ja, als zij van oordeel is, dat, hoe ook de behandeling der zaak op de zitting afloope, voor plaatsing in een opvoedingsgesticht zeker geen termen zullen zijn.

Is de bevestigende beantwoording voor dit laatste geval te rechtvaardigen?

De ondergeteekende geloofte het niet. Hij beweert niet, dat a priori altijd duidelijk zal zijn, of er noodzakelijkheid tot plaatsing in een opvoedingsgesticht aanwezig is of niet. Dikwijls zal de rechtbank zelve er behoefte aan voelen op de zitting het kind en zijne ouders of voogden te zien en te hooren, alvorens zich omtrent die noodzakelijkheid een oordeel te vormen; in dat geval zal zij de behandeling ter zitting bevelen. Maar als het karakter zoowel als de omstandigheden der ouders of verzorgers van dien aard

zijn, dat de rechtbank het duidelijk acht, dat opvoeding op 's Rijks kosten niet in aanmerking kan komen, al worden de feiten ook als bewezen aangenomen, waartoe zal zij dan de behandeling ter zitting bevelen?

Als de officier van justitie meent dat er geen termen zijn om plaatsing te vorderen, zit hij stil en heeft er geen onderzoek ter zitting plaats. En als de rechtbank, zijne vordering en de gronden daarvoor aangevoerd overwogen hebbende, al dadelijk de overtuiging heeft, dat zoodanige plaatsing niet in aanmerking kan komen, zal zij toch de behandeling ter zitting moeten bevelen? Waarom haar omtrent dit punt niet dezelfde bevoegdheid gegeven, die zij omtrent de andere redenen tot weigering, in alin. 1 en 2 van art. 7 vermeld, zal hebben? De Memorie van Toelichting zegt: »men vergete niet dat tegen de in dit artikel beoelde beschikkingen der officier geene hoogere voorziening openstaat.» Maar ditzelfde geldt ook van elke weigering eener gevraagde dagbepaling om eene der redenen in alin. 1 en 2 van art. 7 vermeld.

Bij het vierde lid van art. 7 merkt de Memorie van Toelichting op, dat »door het onderzoek op de zitting met gesloten deuren aan het kind of zijn vertegenwoordigers geen nadeel wordt toegebracht.» Maar is daarbij niet uit het oog verloren, dat op dat onderzoek een vonnis volgt, hetwelk met open deuren moet worden uitgesproken? Een vonnis, dat zelfs dan, wanneer de rechtbank, in hare oorspronkelijke overtuiging volhardende, de plaatsing in een gesticht niet gelast, toch voor het kind en zijne vertegenwoordigers zoo bezwarend kan wezen, dat men hun daartegen het middel van hooger beroep heeft gegeven, art 13, alin. 3.

De Memorie zwijgt verder over den last en de kosten die de behandeling ter zitting voor het kind of zijne vertegenwoordigers kan teweegbrengen; last en kosten niet te rechtvaardigen, waar het zich voorzien laat, dat de behandeling tot niets zal leiden.

De Memorie uit de vrees, dat, »nam men een ander stelsel dan het ontwerp aan, het toestaan van het verzoek tot dagbepaling en de practijk zou ontaarden in of althans beschouwd zou worden als eene op de eindbeslissing prejudicieerende handeling.» Voor die vrees is echter inderdaad geen grond.

Het toestaan van het verzoek zal niet prejudicieeren omtrent het al of niet bewezene, noch omtrent de qualificatie, niettegenstaande de rechtbank uit haar oordeel daaromtrent gronden tot weigering van het verzoek had kunnen ontleenen. Hoe zal dat toestaan dan als een prejudice kunnen beschouwd worden omtrent de noodzakelijkheid der plaatsing, wanneer alleen bij het reeds a priori blijken, dat plaatsing in casu niet te pas kan komen, dagbepaling op dien grond kon worden geweigerd? Eindelijk, wat bezwaar kan er in liggen, wanneer het toestaan der strafbepaling eenigen grond gaf om te vermoeden, dat, wanneer bewezen mocht worden, dat het kind het ten laste gelegde feit gepleegd heeft, de rechtbank wel de plaatsing in een opvoedingsgesticht zal bevelen?

De ondergeteekende is daarom van meening, dat de rechtbank in geen geval verplicht moet zijn de behandeling ter zitting te bevelen en dat dus de redactie van art. 7 in het ontwerp der Staatscommissie de voorkeur verdient.

Ad b. Op dit punt heeft zich de Raad van State met des ondergeteekendes gevoelen vereenigd, ofschoon hij niet in zijn advies heeft gewezen op de wijzigingen, die daaruit ten aanzien van art. 13 moeten voortvloeien.

Bepaalt de wet, dat de rechtbank, in de omstandigheden van het kind geen termen vindende om de plaatsing in een Rijksopvoedingsgesticht te gelasten, omtrent het bewezene der feiten geen uitspraak zal doen, dan kan ook het kind of zijn vertegenwoordiger in die beslissing der rechtbank geen bezwaar vinden, tot wegneming waarvan een hooger beroep zou moeten worden toegestaan; dan worden dus de drie laatste alinea's van art. 13 onnoodig.

Maar ook aan het openbaar ministerie zou tegen zoodanige beslissing geen hooger beroep behooren te worden gegeven. Dat het tegen eene beslissing der rechtbank omtrent het bewezene of de qualificatie van het feit de hoogere beslissing van het hof inroep, daartegen is geen bezwaar; maar wanneer de rechtbank om de omstandigheden, waarin het kind zich bevindt, de goede zorg, waaraan het is toever-

trouwd, verpleging in een Rijksopvoedingsgesticht niet noodzakelijk acht, dan is er geen voldoende grond om daaromtrent het oordeel in te roepen van een hooger rechter, die uit den aard der zaak en als gewoonlijk verder van de partijen af gezeteld minder geschikt is om over dat punt met kennis van zaken juist te oordeelen.

Waar de noodzakelijkheid eener plaatsing zoo weinig in het oog springt, dat de rechtbank die niet heeft kunnen ontdekken, daar is zij zeker niet zoo gebiedend, dat tot eene opvoeding voor Rijkskosten zou moeten worden besloten.

Ten slotte meent de ondergeteekende zich te mogen veroorlooven op te geven, hoe naar zijn denkbeeld art. 12 door twee artikelen zou behooren te worden vervangen. Hij meent te meer die opgaaft te moeten doen om daardoor aan te toonen, op welke wijze kan worden voorkomen, dat in eene beslissing, zooals ook de Raad van State die raadzaam acht, eene stilzwijgende erkenning, dat het kind het feit wel begaan heeft, zou kunnen worden gevonden.

In plaats van art. 12 zou de ondergeteekende alzoo meenen, dat gesteld moesten worden twee artikelen, aldus luidende:

Art. 12.

Zoo de rechtbank door de overweging der zaak tot de overtuiging komt, dat, zelfs indien als bewezen werd aangenomen, dat het kind het ten laste gelegde feit heeft begaan en dat feit te rangschikken is onder die in art. 38 alin. 2 Wetboek van Strafrecht bedoeld, toch in de omstandigheden, waarin het kind in de maatschappij is geplaatst, geen aanleiding is te vinden om plaatsing in een Rijksopvoedingsgesticht te gelasten, dan verklaart zij met opgaaft van redenen, dat er geen termen bestaan de gevorderde plaatsing te bevelen, en treedt zij bij die uitspraak niet in eenig onderzoek naar of eenige beslissing over het al of niet bewezene van het ten laste gelegde feit.

Tegen zulk eene uitspraak is geene andere voorziening toegelaten dan een beroep in cassatie.

Art. 12bis.

Leidt het onderzoek de rechtbank niet tot die overtuiging, dan moet hare uitspraak inhouden:

a. eene beslissing over het al of niet bewezen zijn der feiten;

b. eene beslissing over het al of niet aanwezig zijn van het bewijs, dat het kind de feiten heeft begaan;

c. bij beslissing dat een en ander bewezen is, eene beslissing over de qualificatie aan de bewezen feiten te geven, en

d. als die bewezen feiten ten gevolge dier qualificatie te rangschikken zijn onder die in alin. 2 van art. 38 van het Wetboek van Strafrecht bedoeld, de gronden waarom de plaatsing in een Rijksopvoedingsgesticht noodzakelijk is geoordeeld.

Daarop zou art. 13 aldus moeten aanvangen:

Tegen de uitspraak van de rechtbank in het voorgaande artikel bedoeld is geene enz.

Met weglating van de drie laatste alinea's van dat artikel.

De ondergeteekende meent met alle bescheidenheid, dat het bovenstaande verdient te worden overwogen, alvorens tot inzending van het wetsontwerp aan de Tweede Kamer worde besloten.

(Get.) G. DE VRIES Az.

Voor eensluidend afschrift

De Secretaris-Generaal bij het Departement
van Justitie,

CLANT.